

Pesten; handelen school bij vermoeden van internetdelict, klachten deels gegrond

Landelijke Klachtencommissie voor het Christelijk Onderwijs ingesteld door de Besturenraad Centrum voor Christelijk Onderwijs

ADVIES 2011/129

I. Verloop van de klachtenprocedure

De klacht betreft

1. - het feit dat de oudste zoon van klagers, *A*, die vanaf groep 1 tot en met groep 7 leerling is geweest van de *** school te K., al die jaren stelselmatig is gepest door een klasgenoot, *B*, en dat de school heeft nagelaten in te grijpen;
- het feit dat de school (de signalen van) klagers niet serieus genomen heeft;
2. - het feit dat de heer leerkracht *Z*, toen *A* in groep 6 zat en er via internet een bestelling van meer dan 100.000 euro gedaan werd op het adres van een vriendje van *A* (een zaak die zich buiten school afspeelde) zonder daarover met de ouders van dit vriendje te overleggen en ook zonder daarover eerst met *A* en zijn ouders te spreken, een melding bij de politie heeft gedaan en daarbij *A* als vermoedelijke dader genoemd heeft;
3. - de houding van de heren Directeur en leerkracht *Z* ten opzichte van klagers en *A*:
 - de heer Directeur heeft in de klas openhartig gesproken over het contact dat hij op oudejaarsavond met zijn burens, dat is het gezin van *B*, heeft gehad. De moeder van *B* is leerkracht van de andere protestant christelijke basisschool in K.. Een tante van *B* is leerkracht aan de ***school. Klagers hebben de indruk dat de heer Directeur werk en privé niet gescheiden weet te houden en dat sprake is van vriendjespolitiek ten opzichte van *B* en zijn ouders;
 - de heer Directeur trekt *B* voor ten opzichte van *A*;
 - als klagers de heer Directeur willen spreken over een vechtpartij tussen *B* en *A*, zegt hij deze week geen tijd meer voor hen te hebben, terwijl klagers zien dat hij in die week wel tijd heeft om uitgebreid met de ouders van *B* te spreken;
 - ten overstaan van de hele klas legt de heer Directeur zonder nader onderzoek de schuld van het voormelde gevecht bij *A* door te zeggen: "degene die *B* in elkaar heeft geslagen moet zich diep schamen! Schaam jij je niet?"
 - het gesprek dat klagers later met de heer Directeur en de heer leerkracht *Z* hebben, verloopt heel onbevredigend. De heer Directeur stelt zich steeds heel ontwijkend op en de heer leerkracht *Z* herhaalt alleen maar steeds weer dat er op deze school niet geslagen mag worden, niet door *B* en ook niet door Joel;
 - nadat de kinderen van klagers van school zijn gegaan, zegt de heer Directeur in de klas: "het is vandaag al een stuk beter zonder *A*. Zie je nu wel dat de sfeer al een stuk is verbeterd nu *A* er niet meer is?"
 - toen de kinderen van klagers op weg naar huis langs het schoolplein van de ***school liepen en door een paar leerlingen op het plein werden uitgescholden voor zwarte, neger en dergelijke, deden de aanwezige pleinwachten, de heren Directeur en H., die het duidelijk wel hoorden, er toch niets aan.
 - De leerkracht *Z* heeft geen actie ondernomen naar aanleiding van (de signalen van klagers over) het voormelde. Hij heeft ook nooit gereageerd op de klachtbrief van

klagers. Als klager en de heer leerkracht *Z* elkaar in het dorp tegenkomen, bijvoorbeeld op het voetbalveld, kijkt de heer leerkracht *Z* een andere kant op.

4. De houding van de algemeen directeur op de ouderavond. Vlak nadat de kinderen van klagers eind januari 2011 op de Casimirschool begonnen waren, maar nog voordat zij officieel waren uitgeschreven van de ***school, werd voor de ouders van de kinderen van groep 7 een ouderavond gehouden met als onderwerp de sfeer die in deze groep heerste. Klagers wilden daarbij aanwezig zijn, omdat het ongetwijfeld over de pesterijen, onder andere tegenover *A*, zou gaan. De heer Verstappen sommeerde klagers echter het schoolgebouw te verlaten. Hij wilde toen ook niet even met klagers apart in gesprek te gaan, noch heeft hij aangeboden om op een ander moment met hen te spreken. Hij heeft later ook nooit contact met klagers gezocht. Ook niet in juli, na ontvangst van de klachtbrief van klagers. Pas half september, na de brief van de secretaris van de Commissie, waarin vermeld staat dat de Commissie er voorstander van is dat klacht op schoolniveau worden opgelost, heeft de heer Verstappen klagers eindelijk uitgenodigd voor een gesprek.

II. Overwegingen van de Commissie

Ten aanzien van de feiten

De kinderen van klagers, *A* en Stefan, zijn tot januari 2011 leerling geweest van de ***school te K.. De oudste, *A*, heeft al die tijd, al vanaf groep 1 problemen met zijn klasgenoot *B*. Klagers spreken daarover tijdens 10-minutengesprekken met de leerkrachten van groepen 1 en 2. De juffrouw van groep 3 heeft een goede invloed op de groep en pakt het pesten goed aan. Als de situatie in groep 4 weer verslechtert, raadt klager zijn zoon, mede op advies van en na overleg met de groepsleerkracht, aan om wat meer van zich af te bijten, zich weerbaar te tonen en ook eens terug te slaan. Klagers bespreken deze aanpak dan ook met de ouders van *B*.

In groep 5 bespreken klagers de situatie met de directeur, de heer leerkracht *Z*. Deze roept de jongens vervolgens een periode regelmatig bij zich op zijn kamer. Als hij ziet dat deze gesprekken succes hebben en ertoe leiden dat de pesterijen ophouden/verminderen, worden de gesprekken afgebouwd. In groep 6 heeft de juffrouw de zaak goed in de hand. In dat jaar is er wel een incident, waarbij de computer van *A* wordt gehackt, er wordt ingebroken in de computer van de juffrouw en geknoeid met daar opgeslagen rapportcijfers, en er wordt een valse bestelling op internet gedaan voor meer dan 100.000 euro op de computer van een vriendje van *A*. *A* wordt dan onderworpen aan een heftig politieonderzoek. De politie zegt klagers dat dit gebeurt naar aanleiding van een melding van de heer leerkracht *Z*, die daarbij heeft aangeven dat hij vermoed dat dit alles van *A* vandaan moet komen, omdat *A* handig is met computers en de leerkrachten vaker helpt als zij problemen hebben met hun computers en digiborden.

De leerkracht van groep 7, de heer Directeur, zet *A* en *B* vlak bij elkaar vanuit de gedachte dat zij moeten leren met elkaar om te gaan. *B* zit achter *A* en slaat en schopt *A* volgens klagers vaak onder tafel zonder dat de leerkracht dit kan zien. Er zijn steeds vaker botsingen tussen *A* en *B*. De heer Directeur roept de jongens regelmatig bij zich. Volgens *A* trekt hij meestal partij voor *B*. *A* is thuis steeds vaker teruggetrokken en verdrietig. Klagers besluiten dat zij na de Kerstvakantie nog eens met de directeur zullen spreken. Voordat zij een afspraak voor een gesprek hebben kunnen maken, vinden twee voorvallen plaats, die voor klagers de druppel vormen die de emmer doet overlopen.

Begin januari wordt in de groep besproken hoe iedereen het in de vakantie gehad heeft. De heer Directeur vertelt enthousiast over de oudejaarsavond en het contact met zijn nieuwe burens, het gezin van *B* .

Half januari vindt een vechtpartij plaats op het schoolplein, waarbij de zonen van klagers en *B* betrokken zijn. Er is op dat moment geen pleinwacht aanwezig. *A* slaat en schopt *B* , omdat hij steeds aan de capuchon van de nieuwe jas van Stefan trekt. Volgens de ouders van *B* zou *B* daardoor even buiten westen geraakt zijn. *B* slaat *A* hard op zijn mond. Door zijn blokjesbeugel bloeden zijn lippen en doet zijn mond hevig pijn.

Klagers willen nu direct met de heer Directeur en leerkracht *Z* spreken. De heer Directeur zegt dat hij daar die week geen tijd meer voor heeft. Zij kunnen de maandag daarop bij hem terecht. Als klagers zien dat de heer Directeur in die week wel bijna twee uur met de ouders van *B* zit te praten en hun verbazing daarover tegen hem uitspreken, antwoordt de heer Directeur dat de afspraak voor dat gesprek al voor de Kerstvakantie gemaakt was. Het gesprek dat klagers de daarop volgende week met de heren Directeur en leerkracht *Z* hebben, ervaren zij als zeer onbevredigend. De heer Directeur is steeds zeer ontwijkend, ontkent dat hij uitspraken gedaan zou hebben of meent dat *A* het verkeerd begrepen moet hebben. De heer leerkracht *Z* gedraagt zich volgens klagers zeer belerend en herhaalt steeds maar weer dat het niet uit maakt wie er met vechten begonnen is of wie door wie is uitgelokt, dat er op deze school nu eenmaal helemaal niet geslagen mag worden. De heer leerkracht *Z* verlaat het gesprek voortijdig, omdat hij elders een afspraak heeft. De heer Directeur concludeert aan het eind van het gesprek dat hij het onderling vertrouwen kennelijk niet kan herstellen. Klagers beamen dat.

Volgens klagers wordt niet alleen *A* door *B* gepest. Zijn pestgedrag beïnvloedt de sfeer in de klas. Maar door de relaties van de familie van *B* met deze school (hij woont naast de heer Directeur, zijn tante is leerkracht aan deze school, zijn moeder is leerkracht aan de andere protestants christelijke school in K.) wordt hem de hand boven het hoofd gehouden en wordt er niets aan zijn gedrag gedaan. De sfeer in de klas is voor de school wel aanleiding om een ouderavond voor de ouders van groep 7 te beleggen.

Voor klagers is de maat nu vol. De kinderen kunnen direct op de Casimirschool terecht. Zij hebben het daar tot op heden goed naar hun zin.

Als zij op weg naar huis langs het schoolplein van de ***school lopen worden ze nog door kinderen vanaf het plein uitgescholden voor zwarte, neger, vieze homo, enz. (ook in de periode dat zij nog op deze school zaten werden ze al vaker zo uitgescholden). De heer Directeur en de heer Heslinga, de onderdirecteur, die pleinwacht lopen op dat moment dat er zo gescholden wordt en het wel waarnemen, ondernemen er niets tegen.

Als de kinderen van klagers al wel onderwijs volgen op de Casimirschool, maar nog niet officieel zijn uitgeschreven van de ***school, willen klagers een door de school georganiseerde ouderavond bezoeken. De avond is bedoeld voor de ouders van de leerlingen van groep 7 en gaat over de sfeer in deze groep. Omdat het over het pestgedrag en dus ook over de ervaringen hun zoon *A* zal gaan, willen klagers erbij zijn. De heer leerkracht *Z* is verbaasd over de komst van klagers en weigert hen de toegang. Hij roept de heer Verstappen erbij. Deze sommeert klagers de school te verlaten. Het is de eerste keer dat klagers en de heer Verstappen elkaar ontmoeten. De heer Verstappen zegt dat op deze avond niet specifiek over de kinderen, maar meer in het algemeen gesproken zal worden. Ook als klagers toezeggen zich niet met de vergadering te zullen bemoeien en slechts als toehoorders aanwezig wensen te zijn, wordt hen de toegang geweigerd.

Enige dagen later horen klagers van een moeder van een kind in groep 7 dat de heer Directeur in de klas gezegd zou hebben: "Het is vandaag al een stuk beter zonder *A*. Zie je nu wel dat de sfeer al een stuk verbeterd is nu *A* er niet meer is?

Als klagers vernemen dat nog meer kinderen uit groep de ***school verlaten vanwege het pesten van *B* , besluiten zij een klacht in te dienen bij de Commissie.

Overweging

1. *Ten aanzien van het feit dat *A* jarenlang stelselmatig gepest is door *B* , en dat de school heeft nagelaten in te grijpen en (signalen van) klagers niet serieus genomen heeft*

De Commissie stelt aan de hand van de stukken en het verhandelde ter mondelinge behandeling vast dat er gedurende de hele schoolperiode van *A* op de ***school, dat is gedurende ruim zes jaar, regelmatig botsingen zijn geweest tussen *A* en *B* , zowel in de vorm van fysiek contact, slaan en schoppen, als in de vorm van schelden.

De heer Verstappen heeft ter zitting ontkend dat er sprake is geweest van pesten in de zin van het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een kind of een groep van kinderen van één kind dat niet in staat is zichzelf te verdedigen. De school erkent wel dat er vanaf groep 1 problemen waren tussen de jongens en dat, zoals de heer Verstappen het ter zitting heeft omschreven, "het probleem tussen de jongens met een zekere regelmaat terugkeert, zij trekken elkaars aandacht buiten de klas, irriteren elkaar, zoeken elkaar bij voortdurend op en importeren de problemen naar de klas." De school erkent ook dat klagers dit probleem regelmatig bij de leerkrachten en de directeur onder de aandacht gebracht heeft.

De Commissie heeft niet kunnen vaststellen, en acht ook niet zozeer van belang, of het initiatief steeds bij *B* heeft gelegen en *A* daarop slechts heeft gereageerd. Uit het door *A* gedurende korte tijd bijgehouden en door klaagster ter zitting geciteerde pestdagboekje blijkt naar het oordeel van de Commissie wel dat *A* niet altijd met agressie heeft geantwoord op de agressie/irritatie van *B* , maar dat hij ook regelmatig de leerkracht te hulp heeft gevraagd en ook dat hij daarin niet altijd gehoor vond.

Hoewel de school naar aanleiding van het door klagers aangekaarte, dan wel zelf geconstateerde pestprobleem tussen de jongens de beide jongens bij elkaar geroepen heeft voor gesprekken met de leerkracht en voor een periode ook met de directeur, is overigens niet gebleken dat de school de geldende regels van het pestprotocol heeft toegepast door bijvoorbeeld het probleemgedrag in de klas of bij de vertrouwenspersoon aan de orde te brengen of het pesten in samenwerking met de ouders) te signaleren en duidelijk stelling te nemen en te zorgen voor een directe aanpak. Niet gebleken is dat de school ooit met de ouders van *B* over het probleem gesproken heeft, in ieder geval is de kwestie niet met de ouders van beide kinderen samen besproken om te zoeken naar een gezamenlijke aanpak van het probleem.

De school heeft ter zitting erkend dat het pesten is vermeld in het leerlingdossier van *A* , maar dat het pestprotocol toch niet is gevolgd en dat het achteraf bezien beter geweest zou zijn, als in samenwerking met de ouders een plan van aanpak was vastgesteld en dat daar dan ook naar was gehandeld. Het verbaast de Commissie dat, voor zover er al wel sprake is geweest van (een eerste aanzet tot) het vaststellen van een plan van aanpak, namelijk in de afspraak met de juffrouw van groep 4 dat *A* zich wat weerbaarder moest opstellen en eens terug moest bijten, de houding die *A* daarop vervolgens aannam hem in deze procedure door de school wordt tegengeworpen.

De Commissie stelt dan ook vast dat de school is tekortgeschoten in de aanpak van het door haar erkende probleem.

De Commissie acht de klacht op dit onderdeel derhalve gegrond.

2. *Ten aanzien van de computerkwestie toen *A* in groep 6 zat*

Ten aanzien van deze kwestie, door klagers in hun klachtbrief op pagina 3 omschreven, kan de Commissie door alle onduidelijkheid die daarover bestaat en doordat daarover ook ter zitting geen helderheid is verkregen, niet vaststellen dat de heer leerkracht *Z* in deze laakbaar heeft gehandeld.

De Commissie acht de klacht derhalve op dit onderdeel ongegrond.

*3. Ten aanzien van de houding van de heren Directeur en leerkracht *Z* ten opzichte van klagers en *A**

De heer leerkracht *Z* heeft ter zitting toegegeven dat het achteraf bezien beter geweest was, als hij het gesprek dat hij en de heer Directeur met klagers voerden niet voortijdig verlaten had. Hij was zich op dat moment, zegt hij, niet bewust van het belang van zijn aandacht voor het door klagers geschetste probleem. Dit onderstreept de indruk van de Commissie dat de heer leerkracht *Z* noch in dat gesprek, noch in de voorliggende jaren blijk heeft gegeven van voldoende empathie met *A* en klagers.

Evenzeer acht de Commissie het zeer laakbaar dat de heer leerkracht *Z* klagers nooit heeft uitgenodigd voor een gesprek, noch na het verlaten van de ***school, noch na de ouderavond voor ouders van groep 7 en ook niet na de ontvangst van de klachtbrief.

De Commissie acht de klacht op dit onderdeel ten aanzien van de houding van de heer leerkracht *Z* derhalve gegrond.

De verwijten van klagers aan het adres van de heer Directeur, dat hij *B* een voorkeursbehandeling heeft gegeven en dat hij aan de ouders van *B* vertrouwelijke informatie heeft doorgegeven, acht de Commissie onvoldoende aangetoond.

De Commissie acht de klacht op dit onderdeel ten aanzien van de houding van de heer Directeur dan ook ongegrond.

4. ten aanzien van de houding van de heer Verstappen op de ouderavond

De heer Verstappen was, zo heeft hij ter zitting medegedeeld, op de ouderavond in het schoolgebouw aanwezig voor een overleg dat hij daar had met de directeuren van andere scholen. De Commissie acht de wijze waarop hij klagers op die avond tegemoet trad verwijtbaar en tekenend voor de slechte communicatie binnen de school.

De Commissie gaat ervan uit dat de heer Verstappen door de heer leerkracht *Z* (onder andere op grond van de voorschriften van het pestprotocol, maar in ieder geval na het gesprek tussen klagers, de heer Directeur en de heer leerkracht *Z* en ook na het verlaten van de kinderen van deze school) op de hoogte was gesteld van de steeds weer opspelende problemen tussen *A* en *B* . Ongeacht dat daarom wel verwacht had mogen worden dat de heer Verstappen al eerder contact had opgenomen met klagers, had de heer Verstappen in ieder geval op de ouderavond, waar hij klagers voor het eerst ontmoette, even korte tijd vrij moeten maken om met hen te spreken en hen daarbij uitnodigen voor een gesprek op een later moment waar hij dan met hen uitvoeriger kon spreken over het pestproblemen, het verlaten van de school en het verloop van deze ouderavond.

De Commissie acht het laakbaar dat de heer Verstappen na die ouderavond nooit meer contact heeft gezocht met klagers, ook niet na ontvangst van de klachtbrief (al was dat op de laatste schooldag voor de zomervakantie). Pas half september, ruim na de aanvang van het nieuwe schooljaar, heeft hij klagers uitgenodigd voor een gesprek.

De Commissie acht de klacht op dit onderdeel derhalve gegrond.

III. Het oordeel van de Commissie

De Commissie verklaart de klacht op de onderdelen 1 gegrond, de klacht onder 2 ongegrond, de klacht onder 3 deels gegrond, deels ongegrond en de klacht onder 4 gegrond.

IV. Advies aan het bevoegd gezag

De Commissie ziet geen aanleiding tot het geven van een advies.

Aldus gegeven op 31 oktober 2011 door mr. F.J. Agema, voorzitter, B. Visser en M.S. Veldstra, leden, in tegenwoordigheid van mr. M. Mulder-Das, secretaris.